

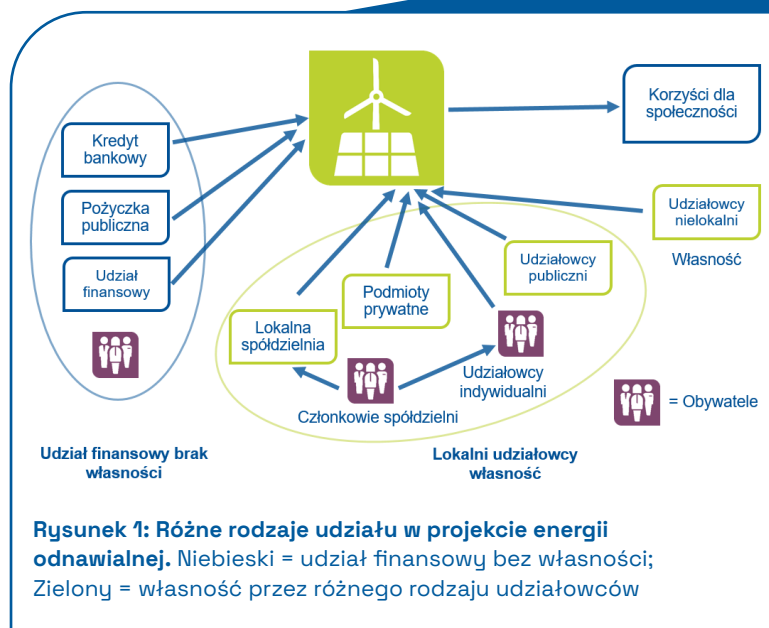

Potencjał projektów społecznościowych w sektorze energii odnawialnej

Niniejszy biuletyn zawiera zwięzły przegląd potencjału społeczności energetycznych wykorzystujących energię odnawialną (REC), które mogą przyczynić się do osiągnięcia celów w zakresie energii odnawialnej na rok 2030 w każdym z regionów docelowych projektu COME RES. Przegląd ten opiera się na ocenie potencjału spółdzielni energetycznych wykorzystujących energię odnawialną, przeprowadzonej przez zespół projektowy, zgodnie z definicją zawartą w przekształconej Dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii (RED II).

Ogólnie rzecz biorąc, wyniki badań pokazują, że znaczna część całkowitych inwestycji w projekty związane z energią odnawialną może zostać pokryta ze zbiorowych inwestycji obywateli. W arkuszu informacyjnym przedstawiono ogólny obraz każdego regionu, a na zakończenie podano kilka wspólnych czynników, które mogą zarówno przyczynić się do osiągnięcia przez regiony ich potencjału w zakresie zaangażowania obywateli w projekty REC, jak i utrudnić ich postęp.

Ocena przeprowadzona przez COME RES (na której opiera się niniejszy biuletyn) koncentrowała się na inicjatywach, które stawiają obywateli w centrum; projektach, w których zachęca się do swobodnego i dobrowolnego udziału w strukturze własnościowej projektu. Założenia opierają się na dodatkowych potrzebach inwestycyjnych w zakresie społeczności energetycznych wykorzystujących odnawialne źródła energii (OZE) do roku 2030. Szczegółowy przegląd obliczeń znajduje się w pełnej wersji oceny.¹

Rysunek 1: Różne rodzaje udziału w projekcie energii odnawialnej. Niebieski = udział finansowy bez własności; Zielony = własność przez różnego rodzaju udziałowców

¹ Pełna ocena i obliczenia znajdują się w Załączniku 2.2. "Raport z oceny potencjału społeczności energetycznych wykorzystujących odnawialne źródła energii w regionie docelowym". (www.come-res.eu/resources)

APULIA, WŁOCHY

Obecnie w Apulii istnieją jedynie minimalne możliwości, aby projekty obywatelskie przyczyniły się do realizacji celów politycznych w zakresie energii wiatrowej i fotowoltaicznej (zarówno naziemnej, jak i na dachach). Wynika to częściowo z przepisów krajowych, które ograniczają produkcję energii z jednostek REC do nie więcej niż 200 kW. Ograniczenie to musiałoby ulec zmianie zgodnie z prawodawstwem europejskim. Jednak w ramach włoskiego planu naprawczego, którego celem jest przezwyciężenie ekonomicznych skutków pandemii COVID-19, utworzono fundusz o wartości 2,2 mld euro, dostępny dla rodzin, mikroprzedsiębiorstw i administracji publicznej w gminach poniżej 5 tys. mieszkańców. Może to potencjalnie stanowić użyteczne wsparcie w finansowaniu publiczno-prywatnych inicjatyw REC.

NORTE REGION, POLRTUGALIA

Społecznościowe inicjatywy fotowoltaiczne (PV) w regionie Norte mogą odegrać ważną rolę w realizacji krajowych celów w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE). Należy jednak zauważyć, że potencjał inwestycyjny samych obywateli pokryłby mniej niż 30% wymaganych inwestycji. Konieczna będzie odpowiednia polityka, która złagodzi istniejący brak zaufania do tej koncepcji, a także brak możliwości i wiedzy na temat procedur i najlepszych praktyk.

BALEARY I WYSPY KANARYJSKIE, HISZPANIA

Cel polityczny, jakim jest posiadanie 50% mocy PV przez obywateli do 2030 roku, jest możliwy do osiągnięcia na Balearach i Wyspach Kanaryjskich. Jednak podobnie jak w Portugalii, gdzie inicjatywy REC również znajdują się w fazie początkowej, REC w Hiszpanii mogą nadal napotykać dodatkowe, nieprzewidziane bariery dla inwestycji i rozwoju REC, które należy usunąć za pomocą odpowiedniej polityki.

ŁOTWA (CAŁY KRAJ)

Ogólny potencjał PV w łotewskim Narodowym Planie Energetyczno-Klimatycznym 2030 jest bardzo niedoceniany. Łotwa ma potencjał, aby REC mogły przyczynić się do osiągnięcia celów politycznych wyznaczonych dla mocy PV do 2030 roku. Jednak wykorzystanie tego teoretycznego potencjału w praktyce będzie w krótkim czasie trudnym zadaniem ze względu na nowatorski charakter koncepcji REC na Łotwie. Wymagać to będzie podjęcia wysiłków w celu zapewnienia informacji i skutecznego komunikowania, dlaczego inwestowanie w REC jest atrakcyjne. Konieczne jest znalezienie lokalnych liderów, którzy będą w stanie promować tę koncepcję.

LIMBURGIA I ZACHODNIA FLANDRIA, BELGIA

W Limburgii rząd prowincji podjął pod koniec 2013 r. decyzję w sprawie minimalnego celu, jakim jest 20% bezpośredni udział społeczności lokalnej i władz lokalnych w strukturze własności i zarządzania dużymi turbinami wiatrowymi. W Zachodniej Flandrii gminy Torhout i Oostkamp dążą do bezpośredniego udziału 35% (mieszkańców i władz lokalnych) w projektach wiatrowych na swoim terenie za pośrednictwem spółdzielni energetycznej.

Udział 20% inwestycji finansowanych przez obywateli w obu regionach docelowych można uznać za cel możliwy do osiągnięcia, natomiast wyższy udział (w przedziale 50-100% inwestycji finansowanych przez obywateli) będzie stanowił duże wyzwanie. Jeśli chodzi o fotowoltaikę, Flamandzki Lokalny Pakt na rzecz Energii i Klimatu zakłada, że do 2030 roku na 500 mieszkańców Flandrii przypadając będzie jeden projekt spółdzielczy/uczestniczący (przy założeniu, że średni projekt fotowoltaiczny ma moc 18 kWp). Biorąc pod uwagę potencjał inwestycyjny projektów fotowoltaicznych REC, ambicje te można uznać za możliwe do zrealizowania.

NOORD BRABANT, HOLANDIA

Wyznaczono cel polityczny, zgodnie z którym do 2030 r. udział własnościowy mocy OZE na lądzie ma wynosić 50%. Na koniec 2020 roku 1,3% holenderskich gospodarstw domowych było członkami spółdzielni. Ukryty potencjał 30% udziału gospodarstw domowych w regionalnych spółdzielniach energetycznych do 2030 roku, zakładany w niniejszej kalkulacji potencjału odnawialnych źródeł energii, jest więc z pewnością dużym wyzwaniem. Będzie to wymagało znacznego skoku skali i profesjonalizacji ruchu spółdzielczego.

TURYNGIA, NIEMCY

Obywatele Turynii mają potencjał, aby odegrać kluczową rolę w osiągnięciu celów politycznych i przejściu do 100% zaopatrzenia w OZE. Zakładając, że 20% wymaganych kosztów inwestycyjnych jest finansowanych przez obywateli, a 80% z innych źródeł, w tym z kapitału dłużnego, nowe moce PV zainstalowane na lądzie do 2030 roku mogłyby być w pełni kontrolowane przez kolektywy obywatelskie. W przypadku kolektywnych instalacji fotowoltaicznych na dachach, prawie wszystkie nowo zainstalowane moce mogłyby być kontrolowane przez kolektywy obywatelskie. Jedynie w przypadku energii wiatrowej wartości te są niższe i wahają się od 45% do 91%. Dyrektywa RED II stanowi nowy impuls dla rozwoju energetyki społecznej, ale w Niemczech transpozycja odpowiednich przepisów do prawa krajowego jest opóźniona w porównaniu z innymi państwami członkowskimi UE.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE, POLSKA

Zasoby wnoszone przez REC w województwie warmińsko-mazurskim mogą znacząco przyczynić się do osiągnięcia 32% udziału OZE w sektorze elektroenergetycznym w Polsce do roku 2030. Zakładając, że 20% niezbędnych kosztów inwestycyjnych kosztów inwestycyjnych sfinansują obywatele, a resztę inne źródła, w tym systemy wsparcia finansowego i kapitał kapitału, nowe moce zarówno naziemnych, jak i dachowych instalacji fotowoltaicznych mogłyby być w pełni kontrolowane przez obywateli pod warunkiem wykorzystania maksymalnego potencjału inwestycyjnego. W przypadku energii wiatrowej potencjał ten jest niższy, co pokazuje, że niezbędne inwestycje w wielkoskalową energetykę wiatrową wymagają udziału innych inwestorów/przedsiębiorstw.

NORWEGIA (CAŁY KRAJ)

Ponieważ Norwegia nie jest członkiem UE, nie przedstawiła Krajowego Planu Energetyczno-Klimatycznego (NECP) i nie ma uzgodnionych politycznie ilościowych celów w zakresie REC na rok 2030. Norweskie gospodarstwa domowe mają jednak teoretyczny potencjał posiadania 31% energii wiatrowej, 44% łącznej mocy instalacji fotowoltaicznych na dachach i 52% mocy instalacji fotowoltaicznych montowanych na ziemi, które mają powstać w latach 2020-2030. Wykorzystanie pełnego potencjału inwestycyjnego wymagałoby usunięcia istniejących barier, w tym barier regulacyjnych, braku odpowiednich ram i systemów wsparcia dla wspólnotowej energetyki odnawialnej.

NAJWAŻNIEJSZE WSKAZÓWKI:

- Dostęp do finansowania na korzystnych warunkach (np. finansowanie publiczne lub niskie stopy procentowe dla kredytów inwestycyjnych w REC) jest kluczowym czynnikiem umożliwiającym regionom na wykorzystanie ich potencjału i osiągnięcie celów w zakresie własności obywatelskiej infrastruktury energii odnawialnej.
- Wykorzystanie pełnego potencjału inwestycyjnego wymaga usunięcia istniejących barier (regulacyjnych) i wymaga właściwego zdefiniowania regionalnych wspólnot gospodarczych w prawie krajowym. Brak odpowiednich ram i programów wsparcia dla regionalnych wspólnot gospodarczych jest kluczowym powodem, dla którego niektóre regiony docelowe prawdopodobnie nie będą w stanie w pełni wykorzystać swojego potencjału. Niezwykle ważne jest, aby stworzyć odpowiednie ramy i skoordynować je na różnych szczeblach rządowych.
- Gminy i regiony powinny być postrzegane jako centra wsparcia dla regionalnych organizacji energetycznych i oferować miejsca dla instalacji OZE. Aby móc zrealizować tę wizję, gminy powinny otrzymać wsparcie w zakresie budowania potencjału w kwestiach prawnych, ekonomicznych i technicznych. Wynika to z faktu, że udział gmin w regionalnych organizacjach energetycznych okazał się źródłem niezbędnego zaufania dla takich projektów. W kilku przypadkach nadal istnieje problem braku zaufania do koncepcji regionalnych wspólnot energetycznych, a także brak zdolności i wiedzy na temat procedur i dobrych praktyk wśród odpowiednich interesariuszy.
- Choć ogólnie rzecz biorąc, w regionach docelowych istnieje duży potencjał w zakresie własności obywatelskiej, cele można osiągnąć w większości przypadków jedynie poprzez uzupełnienie bezpośrednich inwestycji obywatelskich inwestycjami ze strony lokalnych MŚP i władz lokalnych.

Spojrzenie w przyszłość

RED II zobowiązuje państwa członkowskie do przeprowadzenia oceny istniejących barier i potencjału rozwoju regionalnych źródeł energii. Ocena COME RES wspiera państwa członkowskie w tym zakresie, zwłaszcza w przypadkach, w których taka ocena nie została jeszcze przeprowadzona.

Ogólnie rzecz biorąc, istnieje znaczny potencjał w zakresie własności obywatelskiej infrastruktury energii odnawialnej. Potencjał ten można jednak uwolnić tylko wtedy, gdy istnieją odpowiednie warunki ramowe.

Autorzy:

ICLEI Europe: Arthur Hinsch, Carsten Rothballer, Lucy Russell

TU/e: Erik Laes, Kellan Anfinson
We współpracy ze wszystkimi partnerami projektu.

Projekt finansowany jest w ramach unijnego programu badań i innowacji Horyzont 2020, zgodnie z warunkami umowy o dofinansowanie, nr 953040. Wyłączna odpowiedzialność za treść niniejszego dokumentu spoczywa na projekcie COME RES i niekoniecznie odzwierciedla stanowisko UE.

Kontakt

✉ info@come-res.eu
 🐦 [@comeres_eu](https://twitter.com/comeres_eu)
 in COME RES project
 🌐 www.come-res.eu

Koordynator Projektu

Environmental Policy Research Centre
 Freie Universität Berlin
 Dr. Maria Rosaria Di Nucci

**COME
RES**

Wzmacniacz

